

Az intelligencia nem számítási kapacitás kérdése

A mesterséges intelligencia (MI) nem vetélytársunk, csupán a társunk lesz

(könyvismertetés)

A világ vezető MI-tudósainak nagyobb része lehetségesnek tartja, hogy még ebben a században (lehet, hogy már néhány évtized múltán) a MI utóléri, majd minden területen lehaladja az emberit. Ez lesz az általános MI, vagy szuperintelligencia. Ebből pedig az következik, hogy az általános MI minden területen képes lesz helyettesíteni az emberit, és még az is elképzelhető, hogy idővel uralkodni fog fölöttünk. (Ez korunk gyakran hangoztatott félelme.)

Kate Darling, az MIT fiatal MI-kutatója a kisebbséghez tartozik. (Témája az ember-robot viszony és a robotetika.) Szerinte a MI nem fogja utólérni az emberit, nem lesz képes azt minden területen helyettesíteni, és nem fog uralkodni rajtunk. Szerinte a szingularitás (az az esemény, amely Neumanntól kezdve Kurzweilén és Bostromon át a mai jövőkitalálók és informatikus vizionáriusok legtöbbször szerint még e században létrejön, a természetes és mesterséges intelligencia egyesülése) sohasem fog megtörténni.

Kiindulópontja, hogy a MI-t nem úgy kell elképzelni, mint az emberit, amely az emberinek most még egy alacsonyabb fokán áll, de afelé fejlődik, hanem mint *másfajta* intelligenciát. „Az emberi intelligenciának hihetetlenül nagy az általánosítási és az alkalmazkodási képessége. Könnyen tudunk a különböző kontextusok között váltani, és könnyedén kezeljük a váratlan szituációkat. Ez a MI esetében elképzelhetetlen. Még az intelligencia fogalmáról sincs megnyugtató definíciónk, hát akkor hogyan tudnánk azt egy gépbe srukturáltan betáplálni. ... Az intelligencia nem számítási kapacitás kérdése.” Ebből kifolyólag bármennyire is brutálisan nő a számítógépek számítási kapacitása, minden tekintetben sohasem fogja utólérni az emberit. Jól példázzák ezt azok a nevetséges és szinte érthetetlen tévedések, amelyeket a mai alak- és mintázatfelismerő mesterséges intelligenciák elkövetnek. (Egy gyakran emlegetett példa: a robot szinte hihetetlenül komplikált szellemi feladatok elvégzésére képes, legyőzi a sakk és a go világbajnokait, de a cipőfűzőjét sohasem fogja tudni megkötni.) Az összefüggések és koncepciók megértésében a kisgyerekek messze fölülmúlják a robotokat.

Darling elképzelése szerint a MI és a mesterséges intelligenciára épülő robotok nem a vetélytársaink, hanem *a társaink* lesznek. Ahhoz hasonlóan, ahogy a háziállatok is társaink, segítők. (Erre utal a *New Breed*, a könyv címe: az újonnan kitenyészett társunk.) Nem

fognak kiszorítani minket a munka világából, nem veszik el a munkánkat, hanem – az eddigiekhez hasonlóan – megkönnyítik azt, a segítségünkre lesznek. Annak mintájára, ahogy az automatizálás révén megszabadulunk a nehéz, a veszélyes és az unalmas ismétlődésekkel járó rutinmunkától.

„Nem az a probléma, hogy a robotok átveszik a hatalmat fölöttünk, hanem az, hogy abból indulunk ki, hogy ez megtörténhet. ... A jövő formálása nem a technika feladata, az a mi feladatunk.” Az ember **a felelősségről** nem mondhat le, azt nem ruházhatja át a robotokra/mesterséges intelligenciára. A vállalkozók és a politikusok nem bújhatnak ki a felelősség alól, ha a robotokat/mesterséges intelligenciát alkalmazzák. „Ellen kell állnunk a kísértésnek, hogy ezt a technológiát széleskörűen alkalmazzák: az automatikus fegyverrendszerekben, az arcfelismerésben, az állásinterjúk során, vagy a büntetőjogi rendszerekben.” – Sajnos, az embernek „ez a hajó már elúszott” érzése van; ezeken a területeken az új technológiát már széleskörűen alkalmazzák.

Darling tárgyalja annak veszélyeit is, hogy az ember érzelmileg túlzottan kötődhet a robotjához. (Az intelligens robotok egyik mai sikeres alkalmazása: amikor idős emberek társának szerepét látják el – pl. Japánban, vagy idősök otthonában.) Szerinte ez a veszély eltúlzott, és arra emlékeztet, mint amikor az ’ötvenes években Amerikában arról folyt a vita, hogy a háziállatok túlzott szeretete nem fordítja-e el az embert a másik embertől.

Kate Darling könyve igen jelentős abból a szempontból, hogy a mesterséges és az emberi intelligencia különbségét hangsúlyozza, és így demisztifikálja azt a veszélyt, hogy az általános mesterséges intelligencia (vagy szuperintelligencia) uralma alá kerülhetünk. – Egyébként ennek a veszélynek az elismerése jelenleg a tudomány többségi álláspontja. Ugyanakkor már megkésett abból a szempontból, hogy a MI egyes, veszélyeket rejtő fajtáinak a mindennapi alkalmazása ellen agítál – bár ez a figyelmeztetés még sokáig aktuális lesz.

Kate Darling: The New Breed: What Our History with Animals Reveals. Henry Holt, 2021, 336 p. (A könyvet a Spiegel 2021. május 8-ai számában vele folytatott beszélgetés alapján ismertetem.)

Bp, 2021. május 14.

Kiss Károly

